

Kemencesalja

Megjelenik minden vasárnap reggel
Előfizetési díj egész évre 5 P, fél évre
2.50 P, negyed évre 1.30 P.

POLITIKAI LAP.

Felelős szerkesztő és kiadó: DINKÖREVE NÁNDOR

Póstatakarékpénztári csekk száma 44868.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Celldömök, Kossuth Lajos-utca 14. sz.
Hirdetési díja előre fizetendő.

Földbirtokreform tárgyalása

Világtörténelmi időkben, a nemzetek nagy erőpróbája idején került a magyar törvényhozás elé hazánk első és legfontosabb sorskérdése, a földkérdés. A mai Magyarország szellemének, nyugodtságának és alkotó akaratának bizonyítéka, hogy a rendkívüli viszonyok között és a fokozott felelősség súlya alatt sem tér ki a kormány egy olyan gazdasági és társadalmi reform megalkotása elől, amely sok vonatkozásban a nemzedékek egész sorára ki fog hatni. Tudjuk jól, hogy ezt a reform alkotást hatalmas belpolitikai vita előzte meg. A fórumokon mindenki megszólalt s nem egy politikai frakció szűkebb érdekeinek propagandájával igyekezett a földkérdést felhasználni. Halottunk olyan gyanúsításokat és találgatásokat is, hogy az eredeti elgondolásoktól el akar térni a kormány s nem többet, hanem kevesebbet hoz. A kedden beterjesztett földbirtokpolitikai javaslat a maga egészében a

az első, amely teljesen mellőzi a divatos jelszavakat és az ezekből folyó nagy általánosságokban megfogalmazott követeléseket, de viszont az élet minden terén kézzel fogható és állandó nemzeti előnyöket jelent. A kishaszonbérleti reform céljára igénybe vehető területek megállapítása első sorban nemzeti érdekeknek megfelelően történik. A legnagyobb áldozat a magyar néptől idegen, a mi földünkkel lelki kapcsolat nem ismerő és személytelen nagybirtokok fogják meghozni, viszont az ősi magyar középirtokok nem fognak csorbát szenvedni. Szociális érdek szabja meg falusi lakosságunk házkérdésének megoldását: a javaslat odáig megy, hogy szükség esetén minden házhelyre alkalmas területet igénybe lehet venni. Erdőlcsei szempont szabta meg az igénybevétel módját: teljes kártalanítás, illetve teljes haszonbér jár annak, aki földterületeket lesz kénytelen

leadni. A nép gazdasági és jogi védelmének elve érvényesül a reform végrehajtásánál: megvan a lehetősége annak, hogy a kishaszonbérletet bárki tulajdonul megszerezhesse a egyben gondoskodás történik arról is, hogy az új birtokos existenciája ne egy magánszemély belátásától legyen függő, hanem mindenkor pártatlan állami szervekkel álljon szemben.

A magyar viszonyokkal és a magyar lehetőségekkel számoló s azokat teljes mértékben kimerítő reformalkotás ez. Soha Magyarországon földbirtokpolitikai intézkedés ekkora körültekintéssel, ilyen hatalmas földterület — másfél millió holdról van szó — még meg nem mozgatott. A terület impozáns nagysága azonban csak számadat, amely egymagában még nem mutatja a gondoskodás mértékét. Ezt azonban meg fogja mutatni maga az élet, amely ezután csak a nemzetileg megbízható és dolgos embernek jelent állandó boldogulást.

kormányzó párthoz, vagy a szélsőségekhez tartozó jelöltek választották meg, míg a konstruktív középpártok mind elbuktak. Ha pedig a választás mandátumok megsztónének, akkor Vas vármegye legalább tíz képviselőre tarthat igényt, lélekszáma, gazdasági és kulturális sulya alapján.

Ez esetben Csupor Sándor dr. javaslata szerint fel kell állítani a jánosházi és rumi önálló választókerületeket és politikai járásokat, mert így a mammut kerületek megszűnnek a politikailag is azok a községek tartoznak majd össze, amelyek igazgatási, törvénykezési, adóztatási, gazdasági és társadalmi tekintetben is már rég egymáshoz szoktak. A nagyfontosságú javaslatot a közgyűlés elfogadta és eredeti szövegében felterjeszti az illetékes kormánykörök elé.

Csupor Sándor dr. javaslatának elgondolása a jánosházi járás és választókerület felállítására körül nagyon régi keletű s egyre jobban előtérbe nyomul és csak egy kis taszítás kell hozzá, hogy meg is valósuljon. Először és főképp azért, mert Jánosháza nagykorúságot plányon földrajzi fekvése már régóta közigazgatási székhellyé predestinálta, mint ahogy az is volt a XV—XVIII században mindaddig, amíg a somlói vári uradalom kemencsaljai tartózkodásuk központi intéző-ége ott lakott.

kevesebbet, hanem többet hoz a földbirtokpolitikai javaslat!

Gyermekes ábránd volna azt hinni, hogy a magyar nép társadalmi és gazdasági kérdéseit a sablonok szerint való s a körülményekkel nem számoló egyszerű földosztással el lehetne intézni. Magyarországon nem csak az a probléma, hogy ki szántja a barázdát, mert ugyanilyen súlyos probléma az is, hogy meg tudjuk-e őrizni termelésünk színvonalát és folytonos-

viszonyaink mellett állandó társadalmi réteggé vált mezőgazdasági munkásságunk. Az új földbirtokpolitikai javaslat mind ezeket a szempontokat figyelembe veszi és nagyvonalúan igyekszik megoldani valamennyi problémát. Az eredeti tervekhez, amelyek a kishaszonbérletek alakítását és a kishaszonbérleteknek tulajdonul való megszerzését célozták, a házkérdés nagyvonalú rendezése is járul s így a földbirtokpolitikai javaslat nemcsak a termelés és a szociális helyzet, hanem még a családi élet terén is éreztetni fogja üdvös hatását.

A mostani földreform tálán

Aktuális a jánosházi járás és választókerület felállítása

Vas vármegye törvényhatósági bizottsága hetlőn delelőtt igen nagy érdeklődés mellett tartotta szeptemberi közgyűlését, amelyen vitéz Szűcs István dr. főispán megünyölt beszéde és az alispáni jelentés tudomástól vétele után Csupor Sándor dr. bizottsági tag egy terjedelmes javaslatot terjesztett elő az országgyűlési képviselők választásáról és a választókerületek beosztásáról szóló belügyminiszteri rendelet módosítására vonatkozóan. Csupor Sándor dr. a kormányhoz felterjesztésében azt kérte,

szertől önálló kerület lenne: Szombathely, Szombathely környéke, Kőszeg, Celldömök, Vasvár, Körtmeny és Szentgotthárd.
Az indokolás szerint a választói rendelet mostoha elbánásban részesítette Vas vármegye választópolgárságát, mert pl. Abauj-Torna vármegyének három egyéni kerület jutott, pedig ennek a megyének mindössze 91.000 lakosa van. Ezen az alapon Vas vármegyének nem öt, hanem 9 egyéni kerülethez van joga. Bihar vármegye ugyancsak öt egyéni kerületet kapott, tehát ugyanannyit, mint a 100.000 lakossal több lelkű számú Vas vármegye. Ha a lajstromos kerületeket is számításba vesszük, Abauj-Torna öt, Salmár-Ugoosa hat, a 176.000 lelkű Szabolcs vármegye képviselőt küldött az országgyűlésbe

s ezzel szemben a 275.000 lakosú Vas vármegyének is mindössze nyolc képviselőt jutott.

A vármegyék lélekszámait elosztva a képviselők számával Abauj-Tornában 18.000, Biharban 22.000, Salmár-Ugoosában 24.000, mi. Vas vármegyében 35.000 lélekre esik egy-egy képviselő. A felsőagyar, gőnczi és szikszói kerületben átlag 30.000 lélekre esik egy-egy képviselő, addig nálunk a szombathelyi—köszegi és a körmendi kerületben 60.000 lélek

elősegétektől irtó lakossága erre a hátrányos elbírálásra semmi esetre nem adhat okot. Ez a különbségtől annál inkább bántó, szomszédos Győr és Sopron vármegye nem részesültek ilyen mostoha elbánásban.

Sulyos hibája az új választókerületi beosztásnak az is, hogy a kerületek össze-vissza dobáltak. A vasvári és körmendi kerület szélső községei 50—70 km távolságra esnek egymástól és 60—70 község van bennük, úgy hogy a képviselőjelölt képtelen mindegyikben a programbeszédét elmondani, sőt még a fanyképeknek szentesítésére sincs elég ideje, hogy a választói megismerjék. Csupor Sándor dr. a lajstromos javaslatokat is elhagyandónak tartja, mert az a gyakorlatban nem vált be. A lajstromos kerületekben ugyasólván kizárólag a

szűk és keskeny jellege közel harminc község gazdasági szálait kötik Jánosházahoz, amely ugyan sáros és poros utcáival, rendezetlen és elhanyagolt járdáival megőrizte tipikusan falusi nivóját, de ez éppen annak tudható be, hogy esélet mind azon közhivataloktól és intézményektől, amelyekre göpcónti fekvése révén megérdemelt volna.

A jánosházi járás és választókerület felállítására mellett szól az a tagadhatatlan tény is, hogy mind a celldömölki, mind a sárvári járás és választókerület tulajdonul méretezett s népezségére a legnagyobbakat úgy-

egy-egy közigazgatási járás területére, ami a mai túlszűkült adminisztráció mellett nagyon is elegendő. (V. S.)

Nagy iramban megindult az újjáépítés a németek által megszállt lengyel területen

Az a gyorsaság, amely a német csapatok lengyelországi előrenyomulását jelképezi, ugyanolyan mértékben mutatkozik a német csapatokat követő gazdasági élet újjáépítésében, az utaknak, hidaknak és vasútvonalaknak a kijavításában, amelyeket a visszavonuló lengyel csapatok használatba hozták. Ez az újjáépítés nemcsak katonai okok-

ből történik, hanem hogy a civil lakosságok a normális munka és életlehetőségét biztosítsák. Ehhez munkához a német Reichsarbeitsdienst, a birodalmi posta és vasút hatalmas építő osztagait rendelték ki. A Reichsarbeitsdienst osztagai nyomon követik a pionirokat és a megrongált közlekedési vonalakat javítják ki. Ezeknek a csapatoknak a feladatához tartozik a pionirok által eszközölt munkáknak a megerősítése és a közlekedési akadályoknak az eltávolítása.

A birodalmi posta építő osztagai folytatják a katonai híradó csapatok munkáját a megszállott területeken. Főfeladatuk a megrongált telefon és táviróvonalak kijavítása és helyreállítása. A birodalmi vasutak által kirendelt csoportok az elpusztított vasútvonalak teljes rendbehozásán fáradoznak, amelyeknek egyrészt a pionircsapatok szükség szerűen helyreállították.

Ezeket kívül német részről óriási erőfeszítéseket tesznek, hogy a gazdasági élet a legközelebbi időn belül a normális keretekbe mozogjon. Erre a célra a német munkaügyi minisztérium teljes apparátusát mozgósították. Mivel Lengyel-

keletfelső-szlávia bányavidéke teljes épségben került német kézre, mindent megtesznek, hogy a gazdasági élet zavartalan folytatása és az üzemek továbbfejlesztése az egész vonalon biztosítva legyen.

Hetthessy Jenő dr. a cellidőmölki járás új fősolgabírójává

Mint a multheti számunkban már közöltük, Rupprecht Imre cellidőmölki, Mayer Gaury Guidó dr. szombathelyi és Hetthessy Jenő dr. vasvári főszolgabíró közös kérvényben fordult a megyei törvényszékhez, hogy a Szombathelyi

gabiró kérelmének teljesítésében és annak elvégzésében a helyi közigyelésnek is javasolta. A nagy érdeklődés mellett megtartott közgyűlésen Nemeth János szentpéterfalú tanító a javaslat ellen szólalt fel, viszont, mivel 24 tag előre írásban kérte, vitéz Szűcs István dr. főispán elrendelte a névszerinti szavazást, amelyek az lett az eredménye, hogy 135 szavazattal 30 ellenében a közgyűlés hozzájárult a fősolgabírók áthelyezéséhez. Vagyis Rupprecht Imre Szombathelyre, Mayer-Gaury Guidó dr. Vasvárra, Hetthessy Jenő dr. pedig Cellidőmölkre került fősolgabíróknak. A közzétett hivatalátadás és átköltözés előrelátáson október 6-10.-e között történik meg.

Nem adnak hitelbe árút a celli kereskedők

A rendkívüli viszonyok a nem hadviselő államokra is kihatnak. A semleges, vagy a hátróban részt nem vevő országok is kénytelenek bizonyos intézkedéseket tenni, hogy az arrellatásban fennakadás ne legyen. Ezek az intézkedések Magyarországon is megtörténtek. Magától értődik, hogy a pénzügyi és gazdasági élet azonnal reagál a háborús helyzetre, akkor is ha valamilyen ország kívül esik a hadviselőkon.

Ennek a reakciónak első meggyújtó lépése, hogy a kereskedelem csak készpénzért kap árut a gyárosoktól, vagy a nagykereskedőtől. Mivel pedig a kiskereskedelem, amely a fogyasztókkal való közvetlen érintkezést jelenti, már régóta nem rendelkezik nagyobb tőkével, magától értetődően szintén kénytelen megkorlátozásokkal a hitelnyújtás terén. Semmi egyéb ez, mint a hitel megvonásának kényszerű áthárítása a fogyasztóra és a kényeztetés legelőképe a kiskereskedőnek a hitelhiánya okozza.

Est a hitelmegvonás a cellidőmölki kereskedők is kénytelenek voltak bebiznosítani Cellidőmölkön szeptember 20-tól kezdve léptették életbe. A cellidőmölki kiskereskedők, akik csak készpénzért kaptak árut, szeptember 20-tól kezdve kénytelenek ugyané a készpénzért megkívánni a fogyasztó közönségtől. De ugyanakkor a kiskereskedőknek hangúlyozták, hogy áruhány a nincs es-nem is lesz, különösen ha a közönség normális keretekben eszközi a bevásárlásokat.

A cellidőmölki kiskereskedők természetesen továbbra is fenntartják az úgynevezett könyves vásárlási rendszert az eddigi keretek között és a régi vevők számára, azaz a kikötéssel, hogy a havi vásárlás öközet minden hó végén teljes egészében és amennyiben régi tartozás áll fenn, annak legalább 10 százalékát törlesztésképen minden hó elejéig kifizetik. Figyelemztetik azonban a könyves vásárlókat, hogy ók se lépjenek túl eddigi vásárlási kereteit, mert erre semmi szükség: mivel elégséges áru a mindennapi az egész országban.

ség valótlon rek hatása alatt rávevő magát a túlzott vásárlásra, hogy odabaza árut halmozzon fel.

Üzlet átvétel.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgykörönket, hogy Cellidőmölkön az Erzsébet-utcában levő

Gróf Károly né. féle kárpászalon átvetem és azt saját nevem alatt fogom tovább vezetni.

Tanulmányokat a következők szerint kell elvégezni.

Kérem a n. é. hölgykörönket szives pártfogását.

kiváló tisztelettel:

Speiál J. Alfonza

Felső gulyást keresek

Sport.

CVSE II - CVSE 4:2 (0:0)

Új otthagya Sopronban a így egyre kisebb lesz a lehetősége annak, hogy jövőre visszakerüljön az I. osztályba. A CVSE gatra játékát betelítete még az is, hogy Géczi utasragasáért kiállított a játékvezető. A collek goljait Géczi és Fülöp, a két hátvéd lötte. Géczi kiállításának egy érdekes epizódja tamadt. Ugyanis a Kerület egyes bírja Géczi helyett tévedésből büntetésképen Osváthot négy hétre eltöltötte a játéktól.

MAI MŐSOR:

A CVSE ma délután fel 4 órai kezdettel idehaza a Soproni FAC mándik garnitúrját látja bajzoki mérközösen vendégül. A Vasutasnak minden tudását összeszedve, minden győzni akar.

HIREK

A lapok terjedelmének korlátozása tárgyában kiadott kormányrendelet értelmében lapunk mai számától kezdve a további rendelkezésnek csak két oldalon jelenhetik meg. Ézen hibákon kívül terjedelm-csökkenésért lapunk olvasóinak és előfizetőinek szíves elnézését kérjük. Ezen korlátozás ellenére is minden igyekezetekkel azon leszünk, hogy olvasóinkat minden eseményről röviden, de bőségesen tájékoztassunk.

Kiluttatás. Nemeth Károly dr. cellidőmölki szolgabíró, aki a Felvidék és Kárpátalja visszacszerzése során szerzett kiváló érdemeit, a Kor-mányzó Signum Laudissal tüntette ki. A kitüntetést a napokban nyújtotta át Nemeth Károly szolgabírónak Haray Aladár alezredes.

Tanítóválasztások. Mainone Sárika izsakfalú tanítónő a nőgyógyeői Órhalomban, Farkas Kálmán cellidőmölki tanító pedig a vas megyei Szentléonán választották meg oktatónak.

Protestáns-napok Budapestben. Az október 28-tól 31-ig Budapestben rendezendő protestáns napokra a cellidőmölki ev. lelkészi hivatalnál eddig körülbelül 100-an jelentkeztek. Jelentkezési díj 2,50 P. 70 százalékos vasuti kedvezményt biztosítanak a résztvevőknek. A résztvevőkre keddig lehet jelentkezni a lelkészi hivatalnál.

Pályázati hirdetés. Rupprecht Imre főszolgabíró a lemondás folytán megresedett baba segédjegyzői állásra és az ugyancsak lemondás folytán megresedett kemenesfalvi szőlészeti állásra pályázatot hirdet. A segédjegyzői állásra október 10-ig, a szőlészeti állásra pedig október 15-ig kell benyújtani a pályázatokat.

Jövahajotti alapszabályok. A belügyminiszter mint a Budapesti Közlöny szerdai száma közli, jövahajotta a kemenesmihályi, osliffjasszonyi és a csöngői önkéntes tűzoltóegyesület alapszabályait.

Vasuti áthelyezések. A szombathelyi illetékeség Vasvári János főosztályvezető Szombathelyre, Mészáros Gyula elődtől Tapolcára hely-

Elmarad a vőnóczi zászlóavató ünnep. A vőnóczi frontharcos csoport vezetősége értesíti a nagyközséget, hogy a mai napra, szeptember 24-re hirdett zászlóavató ünnepély bizonytalan időre elmarad a így kéri mindazokat, akik zászlószegret kaptak, hogy azt őrizték meg mindaddig, amíg újság útján értesítve nem lesznek az ünnepély megtartásának idejéről.

Ifjusági otthos Kemenesmihályfan. A kemenesmihályi ev. gyülekezet az ev. templom szomszédságában levő Hoffmann féle volt korcsma épületet 3600 pengőért megvásárolta. Ebben az épületben fog megnyitni a kemenesmihályi ev. ifjúsági otthon épületét a fősolgabíró Sándor mesteri igazgató a nyugalmabonulásával megresedett tanító állásra a pályázati határidő

9-en pályáztak. A tanító jelölés vasárnap délelőtli lesz.

A Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet felhívást intézett a munkaadó mezőgazdákhoz, hogy Országos biztostólára kötelezett munkavállalói után azok biztosítási könyvébe az esedékessé vált bélyegeket haladéktalanul ragasszák be. Amennyiben ezen kötelezettségüket elmulasztanák, úgy az ellenőrző kizégek kihágásért fogják feljelenteni a munkaadókat az illetékes kir. járásbíró lakóknak, mint büntető bíróságoknál.

Tíztagúttó közgyűlés az ev. ifj. egyesületben. A cellidőmölki ev. ifj. egyesület kedden este tartotta rendezett alakuló közgyűlését. A jelenlévők ottthon nagytermében.

Az új 43. m. kir. osztálysorsjáték ismét óriási nyarérni esélyeket nyújt.

Az első 4 osztálylőnyaréményei:

- I. osztály 30.000 pengő
- II. osztály 40.000 pengő
- III. osztály 50.000 pengő
- IV. osztály 60.000 pengő

Az elérhető legnagyobb nyarémény pengő **700.000** pengő

Jutalom és nyarémény:

- 400.000**
- 300.000**
- 100.000**

70.000 || 40.000
x50.000 || 2x30.000

21 dr. á 20.000, 32 dr. á 10.000
10 stb. pengő, összesen közel
át. millió pengő készpénzben.

A husás okl. 14-én kezdődik.

£8.000 sorsjegy közül 44 000 darabot biztosan kisorsolnak, tehát a sorsjegyek fele nyer!

A sorsjegyek hivatalos ára osztályonként

Nyolcad	Negyed	Fel	Egész
3-5 pengő	7 pengő	14 pengő	28 pengő

A megrendeléseket (akár személyesen, telefonon vagy levélben) a hivatalos források a legközelebbiben és titoktartás mellett intézik el.

Hogedül tanfolyam. Az államig engedélyezett cellidőmölki hogedül tanfolyamon megkezdődött a tanítás. Helyiség: (ideiglenes) Göttmann-igétt kertészház. Tanítás minden szerdán és szombatokon délután. Ugyanakkor folytatódás beiratások és részletes felvilágosítás. — Kalmár Mihály, a pápai zeneiskola igazgatója.

Osztálysorsjátékban reméljék a, higlyjen, kérjen lementetöt ingyen. Szerencseszáma: 45602. Rendelje meg levelezőlapon I Remény Bankház,

Dr. OETKER cég ingyen küldi Önöknek szíves receptkönyvének új kiadását.

Az Osztálysorsjátékot csak azok nem szeretik, akik nem ismerik, mert akik tudják, hogy mily összegeket nyertek már az osztálysorsjátékban, hanyan lettek általa gazdagok és hogy egész kis kockázattal 10.000, 15.000, 20.000, 30.000, 40.000, 50.000, 60.000, 70.000, 100.000, 300.000, 400.000 pengő nyarölt rövid idő alatt, azok még áldozatok árán is vesznek sorsjegyet 8 50, 7, 14, 28 pengőért és kipróbálják a szerencsésüket. A huzások már október 14-én kezdődnek. Rendelje a megjelölt forrásnál, átlátszó és mindenegyes sorsjegyeket egyenlő a nyarési esélye A

rdatmény. Közli az előjárás,

m. kir. minisztérium rendezte értelmében a további rendelkezésig bezínt egyáltalán nem, motalkót pedig csak a rendelkezésben köztölt korlátozott mennyiségben szabad a benizent kezelőknek gépjármű hajtására kiszolgáltatni. A gépjármű tulajdonosokat a királyi adóhivatal látja el motalkójeggyel, mellyel az engedélyezett mennyiség felvételezhető. A rendelkezés nem vonatkozik a mezőgazdaságban és iparban foglalkoztatott különleges beüzemelt gépekre.

A Pesti Tőzsde új számában dr. Kollmann László, dr. Szal Jenő irtak cikket, a gabona- és értéktőzsdéről, az árupiacokról, az új exportintézetekről és értéktőzsdéket közöl a lap.